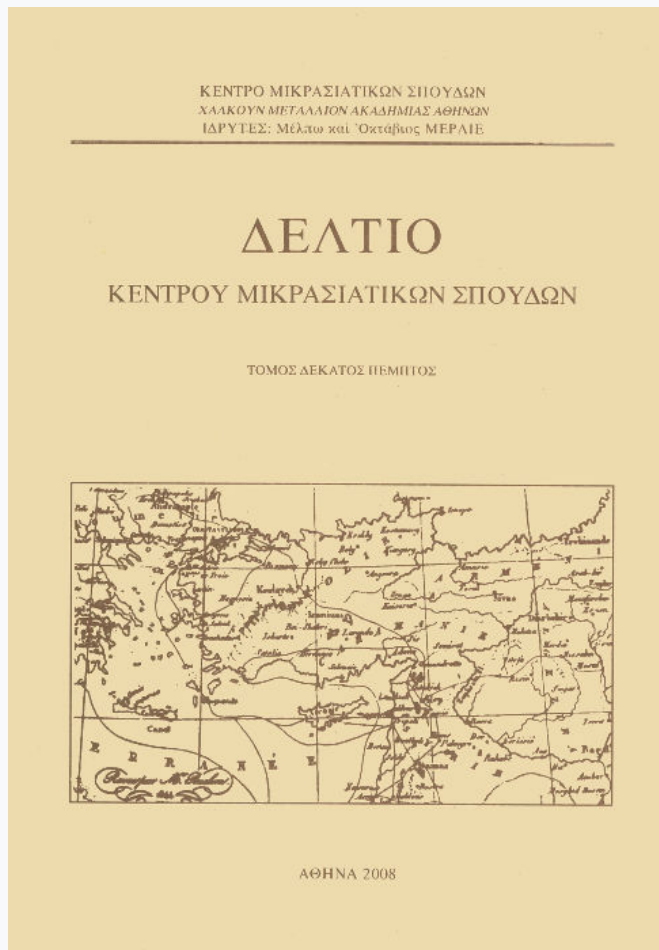

Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών

Τόμ. 15 (2008)

Σοφία Αναστασιάδη-Μανουσάκη: (1910-2006)

Μαρία Κονδάκη

doi: [10.12681/deltiokms.272](https://doi.org/10.12681/deltiokms.272)

Copyright © 2015, Μαρία Κονδάκη

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κονδάκη Μ. (2008). Σοφία Αναστασιάδη-Μανουσάκη: (1910-2006). *Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών*, 15, 465–466. <https://doi.org/10.12681/deltiokms.272>

ΣΟΦΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ-ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ
(1910 - 2006)

Στις 2 Ιανουαρίου 2006 έφυγε από τη ζωή σε βαθύ γήρας ή συνεργάτις του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών Σοφία Ἀναστασιάδῃ ἔχοντας κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς τῆς ἀξιοθεῖ νὰ δεῖ τὴν ἔκδοση τοῦ βιβλίου τῆς *Μνήμες Καππαδοκίας* ἀπὸ τὸ Κ.Μ.Σ. (2002) καὶ νὰ τιμηθεῖ γι' αὐτὸ μὲ τὸ βραβεῖο τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

Γεννημένη στὴ Σμύρνη τὸ 1910 σὲ μιὰ ἀστική οἰκογένεια διανοουμένων, ἔδειξε ἀπὸ πολὺ νωρὶς ἔφεση γιὰ τὴ μόρφωση. Ἡ Μικρασιατικὴ Καταστροφὴ ἔφερε τὴν οἰκογένεια στὴ Μυτιλήνη κι ἔπειτα στὴν Ἀθήνα, ὅπου ἡ Σοφία ὀλοκλήρωσε τὶς

σπουδές της στὴ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν ζώντας ἔντονα τὶς πνευματικὲς τάσεις τοῦ καιροῦ της σὲ φιλικὴ ἐπικοινωνία μὲ μεγάλο κύκλο ἀνθρώπων τοῦ πνεύματος, κάτι ποὺ διατηρήθηκε σὲ ὅλη της τὴ ζωὴ. Ἡ φιλικὴ τῆς σχέση μὲ τὸ ζεῦγος Μερλιέ καὶ τοὺς συνεργάτες τοῦ Κ.Μ.Σ. παρέμεινε πάντα μιὰ πολὺτιμη μνήμη γιὰ τὴ Σόφη, ὅπως ἦταν γνωστὴ τότε. Ἡ συνεργασία μὲ τὸ Κέντρο, ποὺ κράτησε ὡς τὸ 1954, ἀπέφερε πλῆθος δελτίων προφορικῶν μαρτυριῶν σχετικὰ μὲ χωριὰ τῆς Καππαδοκίας ἀπὸ πληροφορητὲς στὴ Μακεδονία καὶ τὴν Ἀττικὴ – 1.431 δελτία, ἀπὸ τὰ ὁποῖα 1.084 ἀφοροῦν τὸ χωριὸ Τελμησὸς ποὺ ἀποτελέσε τὸ χωριό-ὁδηγὸ γιὰ τὴν ἔρευνά της καὶ τὸ βιβλίο της.

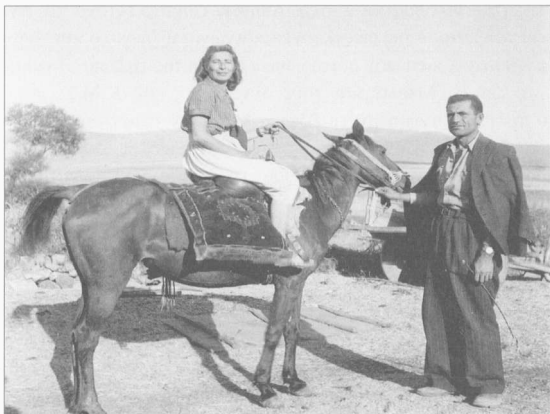
Ἀνθρώπος μὲ ἰδιαίτερη διαίσθηση καὶ ἀγάπη γιὰ τὴ γεωγραφία καὶ τὸ ρόλο της στὴν ἱστορικὴ ἐξέλιξη, πρόσφερε πολλὰ στὴ “Χαρτογραφικὴ Ὑπερεσία” τοῦ Κ.Μ.Σ. τὴν ἐποχὴ ποὺ ἡ ἀκριβὴς θέση, ὁ ἀριθμὸς καὶ τὰ ὀνόματα τῶν καππαδοκικῶν χωριῶν ἦταν ἀσαφὴ ἢ ἀκόμα καὶ ἄγνωστα. Ἡ πρωτοποριακὴ ἀποστολὴ της σὲ ἐπιτόπια ἔρευνα τὸ 1952 φώτισε τὸν ἀνερευνῆτο αὐτὸ χωρὸ καὶ ἐνθουσίασε τὴ Σοφία τόσο ποὺ γιὰ ὀλόκληρη τὴ ζωὴ της ἀσχολήθηκε μὲ τὸ θέμα ἐρευνώντας ἀκόμη καὶ σὲ προσωπικὸ ἐπίπεδο. Οἱ

συνθήκες του ταξιδιού αυτού ήταν εξαιρετικά δύσκολες και πρωτόγονες, αλλά η αγάπη της για το ταξίδι, ως αφορμή για στοχασμό πάνω σε ιστορικά και φιλοσοφικά ζητήματα, τὸ ἀνέδειξε σὲ πηγὴ περισσότερης ἀναζήτησης περιηγητικῆς ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ πνευματικῆς.

Ἡ λογοτεχνικὴ τῆς ἱκανότητα καὶ ἡ εὐαισθησία γιὰ τὰ ἀνθρώπινα πράγματα ποὺ σχετίζονται μὲ τὶς ἱστορικὲς διαδρομὲς σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴ βιβλιογραφικὴ ἔρευνα ἀπέδωσαν δύο ἀκόμα βιβλία ποὺ στὴν ἐποχὴ τους ἀπέσπασαν σημαντικὲς κριτικὲς, τὰ *Δελφοὶ χωρὶς Ἀπόλλωνα*, βιβλίο καθαρὰ φιλοσοφικό, τὸ 1947, καὶ *Πίνδος*, ποὺ τυπώθηκε ἀρχικὰ στὴ *Νέα Ἑστία* τὸ 1941, μὲ ὀριστικὴ ἔκδοση τὸ 1955 εἰκονογραφημένη ἀπὸ τὸν μετέπειτα σύζυγό της γνωστὸ ζωγράφο Γ. Μανουσάκη.

«Τὰ ταξίδια τῆς δ. Ἀναστασιάδης μετουσιώθηκαν σὲ ἓνα λογοτεχνικὸ ἀριστοῦργημα» ἔγραφε ὁ Γρ. Ξενόπουλος. Ἡ *Πίνδος* τῆς Σοφίας Ἀναστασιάδης δὲν ἔπαψε μέχρι καὶ σήμερα νὰ διδάσκεται στὰ σχολεῖα, κάτι ποὺ τῆς ἔδωσε ἰδιαίτερη εὐχαρίστηση, καθὼς ὑπηρετήσε ὡς φιλόλογος σὲ γυμνάσια τῆς Ἑλλάδας ἀλλὰ καὶ στὸ Παγκύπριο Γυμνάσιο, προσπαθώντας μὲ ἐπιτυχία νὰ μεταδώσει τὴν ἀγάπη της γιὰ τὴν Ἱστορίαν καὶ τὸ μήνυμα ζωῆς ποὺ τὴν διακατεῖχε : «... τί σημασία ἔχουν ἀπὸ κάποια ἀπόσταση τὰ χρώματα μιᾶς σημαίας;».

ΜΑΡΙΑ ΚΟΝΔΑΚΗ

Ἡ Σοφία Ἀναστασιάδης-Μανουσάκη ἔφιππη.